

Таким чином, вивчення алозційних конструкцій у репрезентації образу ЖИТТЯ в сучасній англійській поезії є внеском у парадигму вчень про словесний поетичний образ із лінгвокогнітивного та психолінгвістичного погляду.

Література

1. Воробйова О.П. Лингвистические аспекты адресованности художественного текста. Дис. ... д-ра филол. наук. М., 1993. 2. Langacker R. W. Concept, Image and Symbol, the Cognitive Basis of Grammar. – Berlin, New York: Mouton de Gruyter, 1999. – 395 p. // Metaphor and Metonymy at the Crossroads: A Cognitive Perspective / Ed. by A. Barcelona. – Berlin, New York: Mouton de Gruyter, 2000. – p 253-255.

Борисов О. О., Канович А. Ю.

Чернівецький національний педагогічний
університет імені Т.Г. Шевченка

ДІАЛОГ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ВИД ДИСКУРСУ

Діалогічне мовлення (грец. *dialogos* – бесіда, розмова двох) – форма або тип мовлення, яка складається з обміну висловленнями-репліками, на мовний склад яких впливає безпосереднє сприйняття, яке активізує роль адресата в мовленнєвій діяльності адресанта. Діалог являє собою специфічну форму соціального контакту, засновану на передачі інформації шляхом соціальної поведінки і соціального зв'язку між людьми. Мотиви, які спонукають людей розпочати діалог, є різноманітними і, у більшості випадків, зумовлені конкретною ситуацією спілкування. Поміж інших вони включають необхідність запити інформації або заклик до певної справи чи діяльності, обміну фактами або підтримування контакту. Таким чином, спілкування людей забезпечує реалізацію їх взаємодії у суспільстві.

Аналіз цілого ряду лінгвістичних джерел показав, що будь-яка форма мовленнєвого спілкування має двосторонній характер і являє собою завжди замкнутий комунікативний контур, який включає в себе мовця, слухача, повідомлення й інформаційний канал. Інформаційний потенціал співбесідників у діалозі є більш-менш однаковим, при цьому саме діалог є засобом динамічної регуляції зазначених потенціалів. Тож, визначаємо діалог – як тип дискурсивної діяльності, ініціація та протікання якої передбачає

перебіле-неперебільну взаємодію щонайменш двох концептуальних систем адресанта та адресата, яке розгортається щодо відправленого й отриманого повідомлення, передбачає поступово та максимальне поповнення інформаційної лакуни системи, яка продукує та підтримує акт комунікації.

Як різновид дискурсу, діалог завжди вбудовано в межі певної ситуації, яка розгортається на фоні загального для учасників (невидоучасників) комунікативного та ситуативного контексту, передбачає «злиття» баз знань комунікантів в точці формування єдиного простору розуміння. Діалог – завжди спроба зрозуміти один іншого, що передбачає затрату інтелектуальних та волевих зусиль; ця час таких зусиль як способу реалізації мотивів мовців досягається комунікативні та некомунікативні цілі спілкування. Успішність діалогу визначається ступенем реалізації імпульсу його виникнення та підтримки – інтенції. Тож, відзначимо, що для діалогічного мовлення притаманна постійна, інтенційно зумовлена (звешена на раціо та емоційх) міна ролей: співбесідники по чергово вимушені обмінюватися своїми функціями: мовець у будь-який момент перетворюється на слухача, і навпаки. Значне збільшення інформаційного потенціалу одного з учасників діалогу неминує призводити до перетворення його на монолог.

Порівнюючи монологічне та діалогічне мовлення, відмітимо, що монолог характеризується більшою соціальною значущістю, в той час як діалог має переважно побутовий характер, відрізняється невимушеністю, короткістю, свободою у виборі мовних засобів та диматичністю. Це пояснюється тим, що діалогічне мовлення є первинною, природною формою мовного спілкування, що генетично пов'язана з усно-розмовною сферою, для якої притаманні економія засобів словесного вираження.

Діалогічна взаємодія розглядається як комплексний вид діяльності, що охоплює комунікативно-соціальну, комунікативно-психологічну, комунікативно-регулятивну, інтерактивну діяльність мовців.

Комунікативні функції діалогу полягають у наступному: запит інформації; пропозиція; обмін судженнями, думками, враженнями; висловлення, об'єднання власної точки зору. При цьому, кожна з цих функцій реалізується за допомогою специфічного набору мовних засобів і є домінуючою у відповідному типі діалогу.

Наскологічні фактори безпосередньо визначають процес спілкування. До них відносимо процеси сприйняття мовлення співрозмовника та орієнтування в ситуації, процеси формування інтегрованої сторони висловлення, особистісні характеристики

комунікантів, їхні взаємовідносини, компетентність у вирішенні проблем, комунікативну спільність партнерів, характер їхнього особливостями тощо. Іншими важливими психологічними *об'єктами* діалогічного мовлення є такі: *зверненість*, нерозривному зв'язку змісту ДМ з екстралінгвістичною ситуацією, в якій воно здійснюється; *емоційне забарвлення*, пов'язане з тим, що мовець у процесі комунікації передає свої думки, почуття, ставлення до змісту повідомлення; *стилістичність*, так як мовленнєва поведінка учасників діалогу є в значній мірі є взаємозалежною (саме тому спланувати заздалегідь); *двосторонній характер*, адже у процесі спілкування комуніканти по черзі виступають у ролі мовця та слухача.

До *мовних характеристик* діалогічного мовлення відносять прості за структурою речення, які складаються з невеликої кількості слів, неповний стиль вимови (значна кількість уриваних, редукованих, паралінгвістичних знаків); наявність готових мовленнєвих одиниць і плинність; *лабільність*; *стрибокподібну зміну темпу*, *ритму*, *тематичної спрямованості*, *тональності*, *регістру* тощо.

До критеріїв, за якими відбувається диференціація різновидів діалогу, як правило, відносять кількість учасників спілкування, його соціально-комунікативні характеристики, співвідношення мовленнєвих мотивів співбесідників, розмір діалогічного тексту, характер психологічного процесу, що лежить в основі змісту діалогічного висловлення тощо.

Отже, діалогічний дискурс, як окремий різновид дискурсу, являє собою тип цілеспрямованої міжособистісної мовленнєвої діяльності у сукупності лінгвістичних та екстралінгвістичних чинників його організації, структурування та динаміки функціонування. Інваріантною ознакою діалогічного дискурсу є семантична прагматична зв'язність, а диференційною — комунікативна інцітаційність адресанта й репосивність адресата, котрі скеровують здійснюваний ними добір стратегій і тактик, адекватних для конкретної комунікативної ситуації.

ВПЛИВ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ЛСП ПРИКІМЕТНИКІВ ПОЗИТИВНИХ ЕМОЦІЙ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Бреник І.В.

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

У сучасному суспільстві актуальною є проблема гармонії чоловічого та жіночого в людині. На початку ХХ ст. інтерес ряду науковців був сфокусований на взаємозв'язку між біологічною статтю та комунікацією. До середини 70-их років був розроблений та почав активно застосовуватися гендерний підхід до комунікативної диференціації чоловіків та жінок. Лінгвісти (О.І. Горюшко, А.Н. Криліна, І.І. Халєєва, Н.Д. Арутюнова, В.В. Воробйов, І.І. Королушкіна та ін.) встановили, що гендерна ідентифікація особистості знаходить відображення в мовній системі, мовленнєвій діяльності та особливостях комунікації.

В 1958 році психологік Роберт Столпер ввів у науку термін "гендер", під яким розумів соціальний прояв належності до певної статі ("соціальної статі") [1, с.102]. Термін "gender" в англійській мові розуміється не лише в лінгвістичному контексті, а й в інших науках. Деякими роками на заході виникають тенденції до витіснення слова "sex" в значенні "стать" та його заміни словом "gender" для привласненого вживання та розуміння.

Іді "гендером" розуміють соціальний, культурний, мовленнєвий та психологічний фактори, які показують належність до певного класу, категорії, групи з точки зору належності до чоловічої/жіночої статі. Гендер на відміну від поняття "стать" стоюється соціально сформованих рис, властивих жінкам та чоловікам, тоді як стать є фізіологічного властивістю індивіда, детермінованою біологічно. Розрізняють чоловічу та жіночу стать і маскуліний та фемініний гендер.

Вивчення вербалізації емоцій кризь призму статі викликає у лінгвістів особливу зацікавленість. Формуючи "ядро" мовної особистості, емоції є безпосередньо пов'язаними з мисленням, вони є інтелектуалізованими та соціалізованими. Будь-який досвід людина, в тому числі й емоціональний, закріплюється в мовленнєвих одиницях, і при їх вживанні в мовленні людина в закодованому вигляді виражає та сприймає ці емоції як вербалізовані емоційні відношення [3, с.7].

Дж. Вільямс та Д. Бест вважають, що уявлення про психологічний тип чоловіків та жінок пронизують міфи, релігію, а також письменну літературу; герої і героїні, як реальні так і вигадані, несуть